

Brussels Young Wrestling Style.

Dēmos sprak met Nsimba Bafuka en
Pieter Smets van Buurtsport Brussel

Lisa Schouppe

foto's: © Krist Dejonghe

De laatste jaren ontstaan er in de schoot van Buurtsport Brussel innovatieve sportclubs die focussen op duurzaamheid en zo slagen ze in iets waar sommige - traditionele - clubs het nog steeds moeilijk mee hebben: een kansarm of moeilijk doelpubliek bereiken. Het gaat om Buurtsportclubs die door hun gerichte aanpak, eigenheid en specifieke visie Brussels talent ontdekken. De worstelclub Brussels Young Wrestling Style is zo'n pareltje. Maar ondanks hun maatschappelijke meerwaarde bevinden verenigingen zoals deze zich nog al te vaak in de marge van het beleid. Een situatie die hen belet hun maatschappelijk potentieel ten volle uit te dragen. Hoe komt dit en wat doen we eraan? Dēmos zoekt en vindt antwoorden bij Nsimba Bafuka en Pieter Smets van Buurtsport Brussel.

Ik ben opgetogen over mijn afspraak met Nsimba Bafuka, voor velen ook wel beter bekend als 'Simba Shaolin Showman'. Deze man is de bezieler van de unieke worstelclub Brussels Young Wrestling Style (BYWS), grote vedette in Congo, zaalwerker en sportanimator bij Buurtsport Brussel, maar bovenal ook rolmodel voor zijn jonge Brusselse worstelaars. Wanneer ik nabij de worstelclub arriveer, een ietwat verdoken zaaltje in de Anneessenswijk in Brussel, zie ik dat Nsimba me verwacht. Hij kijkt uit het raam en stuurt een leerling naar beneden om me de weg te wijzen. Ik word naar boven geleid en beland terstond tussen een tiental trainende mannen. Ter plekke ontmoet ik ook Pieter Smets en Roel Noukens, stafmedewerkers bij Buurtsport Brussel, en theaterregisseur Marijs Boulogne. De setting stemt me benieuwd over hoe Nsimba deze worstelaars een Brusselse versie van de befaamde Mexicaanse Lucha Libre zal aanleren.

Oorspronkelijk trainde Nsimba worstelen, judo en zelfverdediging. Vandaag focust de club op een combinatie van drie stijlen: traditionele jiujitsu, mixfighting en catch. Hoewel kinderen al vanaf 6 jaar (!) catch kunnen leren, krijg ik vanavond de gevorderden aan het werk te zien. Die groep bestaat uit 18-plussers die binnen BYWS kunnen toetreden tot de *Spelers van de Ring*, een groep van hoog niveau waarbinnen het theateraspect van de catch centraal staat en de worstelaars allerhande technieken oefenen. Ook krijgen ze geregeld de kans om deel te nemen aan verbluffende shows. Een kern van 12 gasten houdt de eer hoog. Marijs, die alle shows van de groep regelt, vertelt me alvast dat deze gasten niet zomaar worstelen. “De shows zijn doorgaans een improvisatiegebeuren van spectaculaire grepen en manoeuvres tussen worstelaars met indrukwekkende kledij en kleurrijke maskers. De grens tussen fictie en realiteit is er enorm dun, waardoor de toeschouwer enerzijds overdonderd wordt door de spectaculaire worsteltechnieken die hij te zien krijgt, maar tegelijk ook erg bezorgd kan zijn dat de worstelaars elkaar iets gaan aandoen. Maar dit is net het opzet en het maakt elke show des te spectaculairder.”

Vandaag is het gewoon training. Geen scenario en maskers dus, merk ik op. Nsimba merkt mijn nieuwsgierigheid en maakt voor mij een uitzondering. Hij vraagt een worstelaar om de maskers te gaan halen. Ik prijs me gelukkig. Enkele minuten later steken twee worstelaars van wal. Om de beurt belanden ze met een harde klap op de matten. Ik ben onder de indruk van de manier waarop ze elkaar welberekend om de nek vliegen. Het lijkt gevaarlijk en bij momenten erg pijnlijk. Niet voor gevoelige kijkers denk ik... maar Nsimba stelt me gerust.

De regels van het spel

Nsimba: Lucha Libre – door ons ‘catch’ genoemd – kent bij ons niet het gevaar waarmee de sport wel vaker wordt geassocieerd.

In het vroegste stadium ligt de nadruk op het leren vallen, een techniek om de schok van de val op te vangen. Ik pas bepaalde stijlen die gevaarlijk zijn aan via technieken opdat iedereen ze kan toepassen zonder elkaar pijn te doen. Je mag straatgevechten – waar er geen regels zijn – dus zeker niet verwarren met professionele catch. Wij trainen de jongeren in het volle respect voor de regels van de sport, met een flinke dosis professionalisme en sportiviteit.

Roel: Het is echt uitzonderlijk wat Nsimba op sportief vlak teweegbrengt. Hij heeft een methodiek ontwikkeld om catch ook aan kinderen en jongeren aan te leren. Dat is een nieuw gegeven binnen deze wereld, waarin de beginleeftijd doorgaans zestien jaar is. Zijn methodiek wordt bestudeerd in andere landen.

Maar niet alleen dit gegeven maakt deze club uniek.

Nsimba: Veel worstelaars die aansluiten bij de club hebben in hun korte levensjaren al een zwaar parcours afgelegd. Sommigen hebben geen ouders, hebben een enorm tekort aan zelfvertrouwen, een crimineel verleden en/of zijn mishandeld geweest. Dat doet iets met iemand zijn besef van normen en waarden.

Demos: Is er binnen die context dan geen gevaar dat jongeren op straat uitoefenen wat ze hier aanleren?

Nsimba: Neen, integendeel. Ik heb deze club opgestart om iets te doen voor jongeren in Brussel die geen plaats hebben om zich uit te leven. Ik zie hoe dit geregeld tot conflicten leidt. Deze club is voor jongeren net een plek

Jongeren vinden hier opnieuw structuur in hun leven, iets waar ze naartoe kunnen werken en waardoor ze zich waardevol voelen.

waar ze hun frustraties kunnen kanaliseren. Het motto van onze club is 'vechten doe je in de ring, en niet op straat'. Onze catchers strijden 'op zijn Brussels'. Ze leren op een goede manier vechten. Bovendien vinden jongeren hier opnieuw structuur in hun leven, iets waar ze naartoe kunnen werken en waardoor ze zich waardevol voelen. Voor mij is dat een even belangrijke doelstelling als het aanbieden van sport aan deze jongeren. Maar het respecteren van regels is wel een absolute voorwaarde om deel te kunnen uitmaken van de club. Enkel zo kan dit project slagen. Voor mij is de club zoals een samenleving. Er leven mensen, en het is belangrijk om burgerschap te tonen en respect te hebben voor elkaar. Wanneer iemand agressief is en te ver gaat, dan moet die persoon vertrekken. Zo simpel is het.

Vaderfiguur

Dēmos: En hoe doe je dat precies, jongeren via sport structuur en een gevoel van eigenwaarde geven?

Nsimba: Als jongeren hiernaartoe komen, hoor je dat ze verkeerde dingen uitsteken. Ik probeer hen mee te nemen in onze filosofie en naast sportcoach ook een vaderfiguur of rolmodel te zijn voor hen. Ik doe dit door mijn tijd te nemen met de jongeren, ik probeer hen te begrijpen en met iedereen een goed contact op te bouwen. We praten heel veel samen, ook na de lessen. Zo is er bijvoorbeeld een jongen die enorme psychologische problemen had toen hij hier arriveerde. Zijn moeder wou vroeger nooit met hem gaan wandelen, want hij was 'raar'. Ik heb me ontfermd over die jongen, met hem gepraat, hem getoond dat hij waardevol is en mijn vertrouwen gegeven. Nu doet hij catch en voelt hij zich goed.

Eigenlijk zijn we een grote familie. Ik zie ook snel wanneer er problemen op komst zijn en probeer daar tijdig op in te spelen zodat er geen slechte sfeer ontstaat in de groep. Soms

Nsimba begrijpt wat de thuissituatie van de jongeren is, hoe bepaalde ouders hun kinderen opvoeden, en hij kan daarop inspelen. Hij heeft de capaciteit om 'out of the box' te denken, op zo'n manier dat hij zich inpast in de leefwereld van die jongeren.

komen de ouders me om raad vragen. Ik doe alles wat ik kan om de jongeren te helpen. Wanneer ik zie dat iemand een tijdje niet naar de les is gekomen, dan bel ik om te vragen wat er scheelt. En als ik voel dat het nodig is, breng ik een bezoek bij hem thuis. En gelukkig krijg ik ook veel hulp van Dany Lopez en Said Ait Ichou die als trainers – Dany is vrijwillig, Said helpt vanuit zijn ervaring bij Buurtsport Brussel – ook heel actief betrokken zijn bij de club.

Ook Pieter van Buurtsport is vol lof over de specifieke aanpak van Nsimba.

Pieter: Nsimba is echt iemand met talent. Het is ongelooflijk hoe hij met die gasten omgaat. Nsimba vindt door zijn eigen manier van werken, door zijn cultuur en eigenheid, op een natuurlijke manier oplossingen om met die gasten om te gaan. Hij begrijpt wat de thuissituatie van de jongeren is, hoe bepaalde ouders hun kinderen opvoeden, en hij kan daarop inspelen. Hij heeft de capaciteit om 'out of the box' te denken, op zo'n

manier dat hij zich inpast in de leefwereld van die jongeren.

Als ik aan Nsimba vraag of hij de levens van de jongeren heeft veranderd, vindt hij dat ik dat aan de jongeren zelf moet vragen. Twee jongens, Jura en Anthony, zijn meteen enthousiast om me te woord te staan.

Deze club heeft mijn idee over mensen veranderd, over het samenleven met mensen die anders zijn dan mij. De club is enorm belangrijk voor mij.

“De eerste keer dat ik een kijkje nam in deze club, dacht ik dat ik hier gewoon ging kunnen sporten, maar deze club heeft echt mijn leven veranderd”, vertelt Jura. “Ik had bijna niets vroeger. En hier heb ik een opvoeding gekregen. Deze club heeft mijn idee over mensen veranderd, over het samenleven met mensen die anders zijn dan mij. De club is enorm belangrijk voor mij. Ik ben hier al drie jaar en een half, en de mensen hier zijn mijn familie geworden. Onze coach begrijpt me, heeft een oplossing voor al mijn problemen.”

Of zoals Anthony het uitdrukt: “Ik zit al twee jaar in de club en het bevalt me hier echt. Eerst denk je dat catch gemakkelijk is, maar je ontdekt al snel dat je er hard voor moet werken. Catch is mijn passie geworden, we zijn hier drie keer per week. Ik hou van de techniek, het sporten op zich en de kans die we hier krijgen om bekend te worden via deze sport. Ik voel me beter in mijn vel. Ik ben blij dat ik hier mag zijn. In maar weinig andere clubs heb je jongeren van onze leeftijd die kunnen optreden voor zo veel mensen. Ik ben onze leraar en de andere begeleiders dankbaar. Hopelijk worden we kampioenen. (lacht)”

Naar waarde schatten

Het wordt me steeds duidelijker hoe belangrijk BYWS is in het leven van deze jonge Brusselaars. Toch blijken sportclubs als deze

nog zeer onbekend bij de subsidieverstrek- kers en krijgen ze, ondanks hun meerwaarde, geen of maar weinig financiële steun.

Pieter: Vijftien jaar geleden werd Buurtsport Brussel opgericht met de bedoeling om kwetsbare en moeilijk bereikbare doelgroepen via sportnamiddagen, naschoolse sportinitiaties en workshops naar de traditionele sportclubs te leiden. Al snel kwamen we tot de vaststelling dat we als organisatie ook een rol van betekenis kunnen spelen of invloed kunnen hebben eens we een traject afleggen met deze jongeren. Een workshop geven aan een groep die je onvoldoende kent was zeker nuttig, maar we werden uitgedaagd om na te denken over hoe we ook op langere termijn een perspectief aan deze jongeren kunnen geven. Om hierop in te spelen zijn binnen Buurtsport de Buurtsportclubs, zoals BYWS, ontstaan. Ze bieden een duurzaam alternatief aan doelgroepen die zich in sommige reguliere sportclubs niet thuis voelen. Er zijn clubs die een grootstedelijk en moeilijker publiek kunnen aantrekken, maar er zijn er ook die daar meer moeilijkheden mee hebben en de eigenheid missen om met een dergelijk publiek om te gaan. We stellen vast dat er in een stad als Brussel een grote vraag is naar initiatieven die maximaal inspelen op de leefwereld van onze doelgroep. Een club als BWYS is waardevol omdat ze hier heel goed in is. Nsimba slaagt erin om laagdrempeligheid te combineren met het geven van een toekomstperspectief voor die jongeren. Daarom zijn clubs zoals die van Nsimba een gat in de markt.

Sterkte is tegelijk ook zwakte

Dēmos: Hoe komt het dat dergelijke sportclubs ondanks hun kracht toch nog zo klein en onbekend blijven?

Pieter: Deze verenigingen bevinden zich tot onze grote spijt nog steeds in de marge van het beleid. We zitten bij Buurtsport, sinds het ontstaan van die Buurtsportclubs, met een

dubbel gevoel. Omdat we zagen dat de toeliding naar reguliere clubs niet het gewenste effect had, zijn er tegen de stroom in heel wat Buurtsportclubs in onze schoot ontstaan. Dit maakt dat we daar ondertussen heel wat ervaring mee hebben. Maar we hebben op organisatieniveau te weinig kenbaar kunnen maken wat onze positie ten aanzien van de clubs is. We hebben nu vooral de uitdaging om duidelijk te maken wat die 'Buurtsportclub' nu juist is en welke visie erachter zit. In het verleden gebeurde dit te weinig, wat maakte dat het voor anderen, zoals de VGC – onze belangrijkste subsidieverstrekker – ook niet altijd duidelijk was of deze sportclubs tot onze kerntaak behoren. We bevinden ons als organisatie tussen twee vuren. We zien vanuit Buurtsport dat die nieuwe manier van werken aanslaat bij onze doelgroep en vinden dat we die innovatieve projecten moeten ondersteunen. Anderzijds is het niet duidelijk genoeg of dit een van onze kernopdrachten mag zijn. In de praktijk komt het erop neer dat de ondersteuning die we aan onze clubs proberen te bieden ondermaats is.

Ook is het gevolg dat veel clubs teren op het engagement van vrijwilligers. De WMKJ's (Werking Maatschappelijk Kwetsbare Jeugd) zijn erin geslaagd om bepaalde jeugdwerkingen met een maatschappelijk nut te professionaliseren. Waarom zouden onze clubs dat dan niet kunnen? We zijn er in ieder geval van overtuigd dat ze op z'n minst een even grote maatschappelijke relevantie hebben.

Roel: Als stafmedewerker 1000 Brussel volg ik Nsimba op. Hem ondersteunen in zijn dagdagelijkse werking als zaalwachter, sportanimator en clubverantwoordelijke van BYWS is een van mijn opdrachten binnen Buurtsport. Als zaalwachter en sportanimator heeft Nsimba de afgelopen jaren heel zinvol werk geleverd om nieuwe activiteiten te ontplooiën in de sportzaal van de Kleurdoos en er kinderen

De meerwaarde van Buurtsport ligt voor een groot deel aan het deelnemen en deelhebben van deze groepen aan de sportactiviteiten.

en jongeren naar toe te leiden. Als bezieler van BYWS heeft hij ook in de sportzaal van Anneessens Funck letterlijk en figuurlijk de deur opengebroken en deze site een nieuwe impuls gegeven. Bij de aanwezigheid van deze sportclub vaart ook de omgeving wel.

Nsimba zit boordevol ideeën om nieuwe initiatieven te ontplooiën in de wijk. Steeds vertrekkend vanuit het idee om een zekere dynamiek teweeg te brengen. Samen proberen we te kijken wat realistisch is, welke stappen er nodig zijn om met die directeur of die organisatie rond de tafel te zitten en activiteiten te laten starten. Je vervult zo een brugfunctie naar bepaalde personen en organisaties binnen een netwerk opdat we samen zijn ideeën kunnen ontwikkelen. Idealiter zou ik hem ook ten volle moeten kunnen ondersteunen in de verdere uitbouw van zijn sportclub, zoals het vinden van extra projectfinanciering of hem helpen met dagdagelijkse problemen op het vlak van infrastructuur, administratie of financiën. Binnen het takenpakket van een stafmedewerker of wijkverantwoordelijke is het ondersteunen van een club slechts een onderdeel. Een fulltime clubondersteuner zou het maatschappelijk potentieel van deze clubs nog meer kunnen uitbouwen en uitdragen.

Dēmos: Wat verwachten jullie van het beleid?

Pieter: Ik vind dat er middelen moeten vrijgemaakt worden voor sportclubs die een belangrijke maatschappelijke meerwaarde hebben. Sport heeft, nog meer dan andere sectoren, aantrekkingskracht bij onze doelgroep. Het grote potentieel van sportclubs met een buurtgerichte meerwaarde is nog niet ten volle benut. Ik denk dat het beleid ervoor moet zorgen dat dit wel gebeurt. Dat kan voor een stuk door het professionaliseren van sommige sportclubs met een groot potentieel. Zodat meer mensen zich op allerlei vlakken kunnen ontwikkelen in Brusselse

sportclubs. Sport is in die zin dan ook helemaal geen doel, maar een middel om mensen meer kansen te geven.

Sterkte is zwakte

Dēmos: Hoe komt het dat het beleid niet genoeg investeert in deze clubs?

Pieter: Dit komt enerzijds omdat het beleid nog onvoldoende op de hoogte is van de innovatieve verhalen. Anderzijds zijn de centrale figuren binnen sommige sportclubs niet altijd goed in het kenbaar maken van zichzelf en hun organisatie bij het beleid. Hun sterkte – hun straatcultuur, ervaring en eigen manier van werken met kwetsbare jongeren – is tegelijk ook hun zwakte. Daar waar ze enorm goed zijn met mensen, hebben ze het soms moeilijk met het vervullen van de meer formele opdrachten binnen reguliere organisatie zoals administratieve opvolging, het invullen van subsidiedossiers, zich vertegenwoordigen in voor hen onbekende netwerken zoals een sportraad of een infovergadering over subsidies...

De Proeftuin Sport, waar het project 'Kort op de bal' (KodB) in Brussel onder meer deel van uitmaakte, hebben alvast aangetoond dat investeren in de omkadering van de clubs en de kwetsbare doelgroep waarmee die clubs werken loont. Voor KodB werd voor een periode van vijf jaar budget vrijgemaakt om drie voltijdse verenigingsondersteuners aan te stellen die inzetten op de ontwikkeling en structuur van zeven clubs, afhankelijk van de noden van de clubs.

Dēmos: Wat is de uitdaging voor Buurtsport Brussel binnen dit verhaal?

Pieter: We moeten er binnen onze organisatie vooral voor zorgen dat we onze clubs meer en beter kunnen ondersteunen. Dat kan door een financieel beleid ter ondersteuning van deze clubs te ontwikkelen, maar ook een sponsorplan, door ervoor te zorgen

dat clubs samenkomen om van elkaar te leren, vormingen te organiseren, sprekers te laten komen die veel kennis hebben rond bepaalde thema's en inspiratie kunnen geven. Maar het belangrijkste is: mee nadenken over het duurzame toekomstplan van elke club. Die kan binnen of buiten Buurtsport liggen, zolang de clubs en hun jongeren er maar bij gebaat zijn.

Met de subsidies die we van het Participatiedecreet Vlaanderen zullen krijgen, zullen we ons alvast eens grondig kunnen verdiepen in het werk dat onze clubs leveren. We zullen gedurende een jaar een stafmedewerker kunnen inzetten om een beleidsplan voor onze clubs te ontwikkelen, zodat clubs als BWYS meer ondersteuning kunnen krijgen. En dat zal ons de mogelijkheid bieden al doende

het werk van onze clubs ook beleidsmatig te gaan vertalen.

De spectaculaire catch, maar ook de interessante gesprekken hebben de tijd doen voorbijvliegen. Het is al bijna 20u30 en de training loopt op z'n einde. Nsimba sluit traditiegetrouw af met een korte speech. Hij evalueert de training en legt de nadruk op het belang van respect voor elkaar, inzet en geloven in zichzelf. Ook steekt hij hen een hart onder de riem voor de eerstvolgende grote show. Ten slotte maant hij mij, Pieter en Roel aan om naar de show te komen kijken. "Interesse van mensen buiten de club is zo belangrijk. Het zorgt voor erkenning en een bevestiging dat onze jongeren iets waardevol doen."

[Meer info op www.byws.be](http://www.byws.be)